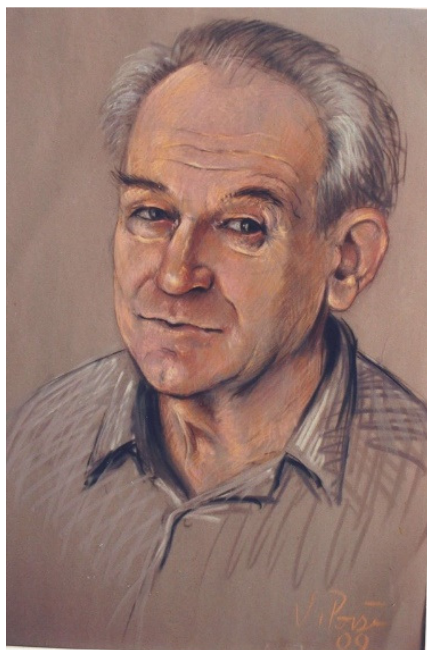

Ciril Velkovrh,
**izjemni posredovalec našega narodnega bogastva: lepota našega
gorskega sveta in naravne in kulturne dediščine.**

Ciril je imel ogromno razstav svojih fotografij doma in v tujini. Pri dveh sem sodeloval. V svojem govoru sem ga vsakič predstavil kot človeka, stanovskega kolega in avtorja. Govora objavljam na tem mestu.

Ciril Velkovrh, portret, 2010.
Risal: akad. slikar Viktor Povše

Nekaj utrinkov o kolegu Cirilu Velkovrhu

Spoštovani, ja, pa vi sploh veste, dragi moji Kranjčani, da je tale naš odličen fotografski posredovalec sakralne umetnosti pri nas pravzaprav zaprisežen, nekdanj strogi in pedanten, no, naj že povem kaj, matematik vendar, prof. matematike.

Cirila Velkovrha sem spoznal kot študenta 2. letnika matematike, ko sem bil seveda jaz še prestrašen bruc. On je drsal z zemeljsko hitrostjo matematične klopi na Trgu revolucije 11 (stara stavba univerze), jaz pa s svetlobno hitrostjo zvezdne steze. Drug za drugim sva diplomirala, vsak iz svoje stroke. On je diplomiral pri slavnem in svetovno znanem akademiku profesorju matematike dr. Josipu Plemlju, našem Kranjcu z Bleda, za katerega sem ravno pred kratkim ugotovil, da se je zelo ukvarjal s kometom 1847 I, o čemer bo treba še kaj več napisati.

Potem je Cirila zanesla pot v profesorske vode v Zasavje, kmalu nato, ko se je poročil, pa je prišel med ljubljanske srajce na Univerzo v Ljubljani in sicer v Matematično knjižnico. Tu je opravljal vsa mogoča dela, predvsem pa uredil in postavil knjižnico na višjo raven delovanja. Meni se zdi, da so bile med temi njegovimi deli najpomembnejše uredniške zadeve in to v zvezi z OMF, Presekom in seveda drugimi publikacijami v zbirki Sigma, Presekovi knjižnici in še drugo. Dolga leta je bil gonilna sila, vodni mlin, duša Preseka (do 25 000 izvodov).

Znal je pritegniti sodelavce in tudi priganjati k delu, k realizaciji obljubljenega. Tudi mene je sprovciral, da sva skupaj s prof. Francetom Avscem iz Kranja napisala prva povojna skripta *Astronomija za srednje šole*, iz katerih je pozneje nastal učbenik. V tem pogledu je bil pravi priganjač in ni odnehal, dokler ni izpeljal zadeve ali projekta, ki pa je moral biti opravljen dobro, sicer ni bil zadovoljen. To se zagotovo kaže tudi v njegovih fotografijah, ki so izpiljene do potankosti.

V knjižnici je naredil red, vpeljal je sprotno numeracijo matematično-fizikalnih publikacij, kar upoštevajo tam še danes. Zdaj je teh publikacij že okoli 1620, sam pa jim je bil boter kar okoli 1000. Še bi lahko našteval Cirilove zasluge in dejavnosti na številnih področjih, a ker sem Gorenjec, šparam pri besedah. To ni dobro. Potem pa ne dobiš pohvale ali nagrade. Sicer pa dobra roba se mora sama hvalit.

Ko sem bil še na Univerzi na Astronomsko-geofizikalnem observatoriju, sva se dosti videvala in tudi sodelovala, da pa bi mu pokazal kakšno zvezdo, tega se ne spomnim. Vendar sva se pogosto srečevala na občnih zborih DMFA Slovenije, kjer je tudi velikokrat imel "glavno" besedo tako pri organizaciji in kakšni posebni dejavnosti. Vedno je tam tudi nekaj fotografiral, kakšno fotografijo objavil, a nisem niti od daleč mogel slutiti, da se v njem skriva talent bodočega fotografskega umetnika.

Mimogrede, spominjam se, ko je v Preseku objavil neko zanimivo sliko leva v kletki, ko se kletke ni videlo in se je lev zdel kar slikan v naravi (fotografska finta - sledilo je nagradno vprašanje), pa slik z občnih zborov, prof. dr. Lava Čermelja itn. Tudi vnet košarkar je bil. Vedel pa sem, da je tudi rad hodil po hribih in gorah.

Po upokojitvi pa je postal drugi Ciril – namreč človek velikega fotografskega zamaha, človek s stalno in na široko odprtim objektivom. Prelevil se je v pohodnika in gornika-fotografa, ne navadnega, ampak specialnega. Oko oziroma objektiv njegovega fotoaparata se najraje ozira k sakralnim stvaritvam in to v naravnem okolju, v objemu prelepe narave.

Nekaj fotografij mi je poslal in se mi zdijo lepe, domišljene in prepojene z nekim nabojem, bil sem tudi na nekaj njegovih razstavah, videl celo tisto v

Olimlju (kar on ne ve). Lepe so njegove slike in za marsikatero se je moral zelo zelo potruditi, rekel bi nagarati.

Zdaj Cirila vidim v drugačnem zornem kotu. Dojemam ga drugače kot prej. Zdaj je vrhunski fotograf svojega področja z močjo matematične natančnosti. Nekaj matematike, tako se mi zdi, vendarle stalno ohranja v svojih fotografijah – ostro oko in do potankosti izbrušen motiv. To je tipična lastnost matematika.

Takšnega te torej vidim, dragi Ciril, zdaj po tolikšnih letih. Če sem kaj ustrelil mimo, zgrešil, mi moraš oprostiti, če pa sem zadel – in malo sem zagotovo – pa mi šteje v dobro. V teh najinih letih štejejo le dobre stvari. Morda nekoč posnameš tudi mene ali pa fotografiraš našo hiško pod Joštom. To bi bilo lepo.

Pa na mnoga leta, lepo se imej, ustvarjalno deluj še naprej in naredi še veliko tako lepih fotografij, kot jih lahko vidimo danes tukaj.

Kranj, 23. 6. 2004

Zavod za varstvo kulturne dediščine

Marijan Prosen

Ciril ob odprtju razstave svojih fotografij 16. 4. 2008, ob 12. uri, v Galeriji Mestne občine Kranj na Slovenskem trgu 1. Foto: Stana Prosen

**Spoštovane Šenčurjanke in spoštovani Šenčurjani,
dragi prijatelji, recimo naslednje misli:**

*"Al' je lep tale svet,
Tukaj potok, tam pa cvet."*

V tej dvorani sem pa že enkrat nastopal, no, pravzaprav razstavljal. Prav zares, svoje publicistično delo. To je bilo 'davnega' leta 2005, pozno jeseni in začetek pozimi, ko je bilo zoprno mrzlo in dosti snega. Zato mi danes tukaj ne bo težko nastopati in predstaviti svojega študijskega kolega iz univerzitetnih klopi pa tudi iz delovnega mesta, ko sva bila oba še sestavni del matematično-fizikalnega oddelka naravoslovne fakultete, ki se je pozneje preimenovala v FMF. Danes oz. zdaj tu razstavlja svoje lepe in doživete fotografije – slike profesor matematike Ciril Velkovrh.

Že tolikokrat sem bil na njegovih razstavah, da bi bil lahko strokovni ocenjevalec njegovih slik. A tega ne morem storiti niti si dovoliti. Za to so poklicani drugi. Jaz ga bom v kratkih potezah predstavil le kot matematika, knjižničarja in urednika številnih edicij, ampak zvezd tu ne bom mešal zraven, čeprav ima matematika zelo rada naloge oz. probleme iz sveta zvezd in jih tudi uspešno rešuje.

Po diplomi iz matematike pri dveh svetovno znanih akademikih, profesorju dr. Josipu Plemlju in profesorju dr. Ivanu Vidavu, je nekaj časa učil v Zasavju, potem pa se je vkrcal na ogromno ladjo, ki se ji reče Matematična knjižnica na FMF in pluje na slavni Jadranski 19. Tu je opravil zelo pomembna dela (podrobnosti izpustim), poleg tega pa je še urednikoval OMF, Preseku, Knjižnici Sigma in Presekovi knjižnici, raznim publikacijam fizikalne, matematične in astronomske vsebine na oddelku za matematiko in fiziko, organiziral številna strokovna srečanja matematikov, fizikov in astronomov, bil duša občnih zborov DMFAS itn. itn. Zapustil je tam opazne sledi.

Po upokojitvi pa se je z dušo, srcem in vsem svojim bitjem povsem posvetil fotografiranju sakralnih objektov in naravnih lepot slovenske zemlje od ravníc do planin, od dolin do najvišjih vrhov, od nenavadnosti mestnega in primestnega okolja do najrazličnejših vaških posebnosti. To je, tako se mi zdi, odlično opravil, a to sodbo dajejo drugi.

Ves ta čas pa je bil tudi odličen športnik, najprej in najbolj zavzet košarkar, potem pa seveda tudi vnet, strasten in vzdržljiv gornik. Brez te kategorične njegove primarne lastnosti tudi nikoli ne bi bilo njegovih lepih in doživetih slik.

Zdaj stoji tu pred nami in bo temu zagotovo še kaj dodal, saj moja predstavitev oz. prikaz njega in njegovega dela zajema le drobec tega, kar je v

življenju počel in naredil. Vendar pa nekaj vseeno lahko tudi rečem o njegovih slikah. Recimo tole: Meni so preprosto – vseč, čeprav na njih ne zasledimo zvezd, ki pa jih imam jaz najrajši in jih tudi opevam, kakor Ciril opeva s svojimi slikami naravno lepoto naše lepe domovine Slovenije. Do zvezd pa je še daleč. Za življenja ne pridemo do njih.

Danes pa smo tu, na trdni zemlji. Prijetno in vse lepo želim vsem na tej razstavi. Vživite se in se sprostite ob gledanju teh prelepih slik. Sam pa vam predlagam, da se mi pridružite misli, ki sem jo namignil že v začetku, zdaj pa jo bom še malo spremenil:

*"Al' je lep tale svet,
tu slikar in še poet."*

Predajam štafetno besedo mojemu govornemu nasledniku, saj že komaj čaka, da sprostí svoje retorične sposobnosti.

Imejmo se lepo. Hvala.

Šenčur - Muzej, 17. 6. 08, ob 17. uri.

Marijan Prosen

**Še en spomin ob odprtju razstave 16. 4. 2008, ob 12. uri, v Galeriji
Mestne občine Kranj. Foto: Stana Prosen**